EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 624 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Slovenian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 624 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Slovenian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[2], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) REPowerEU-asetuksella[3], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista.

---

[1] EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin

Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Slovenia on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[4] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[5]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailukykyyn liittyvät vahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yhdeksän kilpailukykytekijän osalta.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 *Vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024*[6]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. *Vuotuisessa selvityksessä kestävästä kasvusta 2024* määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lausunnon Slovenian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2024. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettu direktiivi 2011/85/EU[7]. Uuden

---

2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä uudistusten ja investointien avulla. Järjestelmällä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset suunnittelukaudelle, jonka pituus on neljä tai viisi vuotta jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[8] olisi täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla viimeistään sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(7) Slovenia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa.

---

[8] Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). ’Nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 20 päivänä heinäkuuta 2021 päätöksen Slovenian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[9]. Päätöstä muutettiin 17 päivänä lokakuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[10]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Slovenia on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Sloveniaa koskevan vuoden 2024 maaraportin[11]. Siinä arvioidaan Slovenian edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Slovenia on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Slovenian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(9) Eurostatin vahvistamien tietojen[12] perusteella Slovenian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2022 oli 3,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 2,5 prosenttiin vuonna 2023, kun taas sen julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 72,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2023 loppuun mennessä 69,2 prosenttiin. Kuten *Finanssipoliittisessa ohjauksessa vuodeksi 2024*[13] ilmoitettiin, komissio on toteuttanut ensimmäisen vaiheen alijäämäperusteisia liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämiseksi voimassa olevia säännöksiä noudattaen. Komissio antoi 19 päivänä kesäkuuta 2024 SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen[14]. Kertomuksessa arvioitiin Slovenian julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2024 Slovenian suunnittelema julkisen talouden alijäämä ylittää 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että kyseisen arvioinnin perusteella ja SEUT-sopimuksen 126 artiklan 4 kohdan nojalla perustetun talous- ja rahoituskomitean lausunto huomioon ottaen komissio ei aio ehdottaa heinäkuussa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista Slovenian osalta.

---

9 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2021, Slovenian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (10612/21).

10 Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 16 päivänä lokakuuta 2023, Slovenian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 20 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (13615/1/23).

11 SWD(2024) 624 final.

12 Eurostat – Euro Indicators, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laadittu komission kertomus, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

(10) Neuvosto suositti 12 päivänä heinäkuuta 2022 Slovenialle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa[15], kun otetaan huomioon jatkuva väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Slovenialle suositettiin juoksevien menojen mukauttamista tilanteen muuttuessa. Slovenialle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys[16] oli vuonna 2023 kiristävä (0,5 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 kiristävä vaikutus, joka oli 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Perusmenojen kasvuun sisältyvät energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille suunnattujen kohdennettujen hätätilanteen tukitoimenpiteiden kustannukset, jotka supistuivat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvu oli vuonna 2023 neuvoston suosituksen mukainen. Vuonna 2023 elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot olivat 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 4,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne supistuivat 0,2 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Slovenia rahoitti lisäinvestointeja elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla. Slovenia rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten rautatieinfrastruktuuriin, uusiutuviin energialähteisiin ja luonnonkatastrofien ehkäisemiseen. Näitä investointeja rahoitettiin osittain elpymis- ja palautumistukivälineestä ja muilla EU:n varoilla.

(11) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 2,3 prosenttia vuonna 2024 ja 2,6 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 2,8 prosenttia vuonna 2024 ja 2,4 prosenttia vuonna 2025.

(12) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 2,8 prosenttia ja julkisen talouden velan on määrä vuoden 2024 loppuun mennessä supistua suhteessa BKT:hen 68,1 prosenttiin. Alijäämän kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa suuremmista julkisista investoinneista, mukaan lukien kansallisesti rahoitetut menot tulvan jälkeiseen jälleenrakentamiseen, ja sosiaalietuuksien indeksoinnista. Toisaalta alijäämän kasvua ovat osittain tasoittaneet tukien vähentäminen, luopuminen verotuloja alentaneista toimenpiteistä, joilla lievennettiin korkeiden energian hintojen vaikutusta, sekä

[15] Slovenian vuoden 2023 keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan nimellisin luvuin arviolta 11,5 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen todellisen potentiaalisen kasvuvauhdin ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

[16] Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä aiheutuvaa sysäystä talouteen. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

yhteisöverokannan väliaikainen korottaminen. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan kiristävä, 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Slovenian julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla taataan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 vastaava määrä oli 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(14) Neuvosto suositti[17] 14 päivänä heinäkuuta 2023 Slovenialle, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun[18] enintään 5,5 prosenttiin. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Slovenian kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 5,6 prosenttia[19] eli suositeltua enimmäiskasvua enemmän. Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen suositellun enimmäiskasvun ylitys vuonna 2024 on alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vaarana on, että tämä ei vastaa täysin neuvoston suositusta.

(15) Lisäksi neuvosto suositti, että Slovenia purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Slovenian olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024

---

17 Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Slovenian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Slovenian vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 224).

18 Nettomääräisillä perusmenoilla tarkoitetaan kansallisesti rahoitettuja menoja ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

19 Tässä otetaan huomioon elokuun 2023 tulvien jälkeiseen jälleenrakentamiseen liittyvät kertaluontoisten lyhyen aikavälin hätätoimien kustannukset, joiden suuruus vuonna 2024 on 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen (sekä samasta syystä vuonna 2023 aiheutuneet kertaluontoiset kustannukset, joiden suuruus oli 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen). Lisäksi EU:n solidaarisuusrahaston arvioidaan kattavan hätätoimien kustannuksia summalla, joka on suhteessa BKT:hen 0,15 prosenttia vuonna 2023, 0,3 prosenttia vuonna 2024 ja 0,15 prosenttia vuonna 2025. Neuvosto mainitsi 14 päivänä heinäkuuta 2023 myös Italiaa toukokuussa 2023 koetelleet tuhoisat tulvat ja totesi, että tulvien yhteydessä annetun suoran hätätilanteen tuen kustannukset otettaisiin huomioon myöhemmin arvioitaessa julkista taloutta koskevien neuvoston suositusten noudattamista ja että ne katsottaisiin periaatteessa kertaluontoisiksi ja väliaikaisiksi toimenpiteiksi. Vastaavaa lähestymistapaa on noudatettu Sloveniassa elokuussa 2023 tapahtuneiden tuhoisien tulvien osalta.

talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[20]ovat suhteessa BKT:hen 1,4 prosenttia vuonna 2023, 0,1 prosenttia vuonna 2024 ja 0,0 prosenttia vuonna 2025. Erityisesti hallinnollisesti asetetuin hinnoin myytävän kaasun ja sähkön toimittajille maksettavan korvauksen oletetaan pysyvän voimassa vuonna 2024, vaikkakin sen vaikutus on vähäinen. Jos saatavat säästöt käytettäisiin julkisen talouden alijäämän supistamiseen, kuten neuvosto on suosittanut, julkisen talouden sopeutus olisi näiden kehitysarvioiden perusteella 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun taas kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen[21] kiristävä vaikutus finanssipolitiikan viritykseen olisi samana vuonna 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ennakoidaan purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta. Saatavia säästöjä ei kuitenkaan ennakoida käytettävän kokonaisuudessaan julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Vaarana on, että tämä ei vastaa neuvoston suositusta.

(16) Lisäksi neuvosto suositti, että Slovenia jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 supistuvan 5,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 4,6 % suhteessa BKT:hen). Tämä vastaa neuvoston suositusta. EU:n varoista saatavilla tuloilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan pysyvän ennallaan 1,3 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (kun ne vuonna 2023 ovat olleet 1,3 % suhteessa BKT:hen).

(17) Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,2 prosenttia olettaen, että politiikka pysyy muuttumattomana. Alijäämän supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa uuden pitkäaikaishoitomaksun käyttöönotosta. Maksun perintä aloitetaan heinäkuussa 2025, ja sen arvioidaan nostavan sosiaaliturvamaksuja noin 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tulvan jälkeiseen jälleenrakentamiseen liittyvien menojen asteittainen väheneminen vaikuttaa julkisiin investointeihin, joiden ennustetaan vähenevän 0,4 prosenttiyksikön verran 5,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velan on määrä supistua suhteessa BKT:hen niin, että se on vuoden 2025 lopussa 66,4 prosenttia.

(18) Slovenian väestön ikääntymiseen liittyvien kustannusten ennustetaan kasvavan merkittävästi, mikä johtaa terveydenhuoltoon, pitkäaikaishoitoon ja eläkkeisiin liittyvien menojen kasvuun tulevina vuosikymmeninä. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää jo useita julkisen talouden kestävyyttä tukevia toimenpiteitä. Suunnitelman toteuttamisen lisäksi olisi tärkeää seurata menoja sosiaalisen suojelun riittävyyden ja taloudellisen kestävyyden varmistamiseksi.

[20] Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

[21] Tätä vaikutusta mitataan julkisen talouden perusmenojen muutoksena suhteessa BKT:n keskipitkän aikavälin (10 vuoden) keskimääräiseen potentiaaliseen nimelliseen kasvuun. Perusmenoista on vähennetty i) harkinnanvaraisten tulopuolen toimenpiteiden lisävaikutus julkiseen talouteen, ii) kertaluonteiset menot, iii) suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot sekä iv) elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), ja muista EU:n varoista rahoitetut menot. Muutos ilmaistaan suhteessa nimelliseen BKT:hen.

Menokartoituksissa voitaisiin tunnistaa kohteita, joilla on matalampi prioriteetti tai joihin liittyy tehotonta varainkäyttöä. Vapautetut varat voitaisiin sitten kohdentaa vastaamaan julkisen talouden uusiin haasteisiin, kuten sosiaalisen suojelun tarpeisiin. Varainkäytön tehostamiseksi on ratkaisevan tärkeää, että jatkotoimenpiteet pannaan täytäntöön nopeasti ja että ne ovat linjassa käynnissä olevien rakenneuudistusten kanssa.

(19) Slovenian veroaste suhteessa BKT:hen on edelleen alle EU:n keskiarvon eikä verojen koostumus edistä kasvua erityisen tehokkaasti. Henkilökohtaisten tuloverojen ylin veroluokka ja työn verokiila eri tulotasoilla ovat edelleen EU:n korkeimpia, kun taas kiinteistöverot, mukaan lukien juoksevat kiinteistöverot, ovat edelleen hyvin alhaisia ja niiden osuus on alle puolet EU:n keskiarvosta. Työn verokiilan pienentäminen alentaisi työvoimakustannuksia, lisäisi työvoiman kysyntää ja parantaisi kilpailukykyä. Korkeammat nettopalkat voisivat lisätä työvoiman tarjontaa. Vaikka ympäristöverotulojen osuus ylittää EU:n keskiarvon, verojärjestelmän avulla voitaisiin edelleen edistää vihreiden tavoitteiden saavuttamista muun muassa soveltamalla saastuttaja maksaa -periaatetta.

(20) Julkisten investointien määrä on Sloveniassa yli EU:n keskiarvon, ja ne ovat lisääntyneet viime vuosina. Niiden vaikuttavuutta ja tehokkuutta voitaisiin kuitenkin parantaa koordinoimalla paremmin julkisten investointien suunnittelua eri sektoreilla ja ministeriöissä. Myös johdonmukaiset pitkän aikavälin suunnitteluasiakirjat ja kokonaisvaltainen keskipitkän aikavälin suunnitelma mahdollisista investoinneista ovat välineitä, joilla voitaisiin tehostaa julkisia investointeja, mukaan lukien kansallisten ja EU:n painopisteiden mukaisten hankkeiden priorisointi. Tämä auttaisi myös lisäämään maan kasvupotentiaalia ja julkisen talouden kestävyyttä.

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa sekä Slovenian kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Slovenian pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta Slovenia voi täyttää suunnitelmaan sisältyvät sitoumukset elokuuhun 2026 mennessä, on tärkeää, että se jatkaa uudistusten toteuttamista ja nopeuttaa investointeja puuttumalla ilmeneviin viivästyksiin ja varmistamalla samalla vahvat hallinnolliset valmiudet. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(22) Slovenian edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Slovenia on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta vielä on jäljellä haasteita, ja pääkaupunkiseudun ja muun maan välillä on

edelleen suuria eroja. On ratkaisevan tärkeää nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa ja vahvistaa kansallisia ja alueellisia hallinnollisia valmiuksia. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. Hallinnollisten valmiuksien vahvistamisen lisäksi on erityisen tärkeää jatkaa vihreitä investointeja, erityisesti tulvatorjuntaa ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevia toimenpiteitä, joissa etusijalla ovat luontoon perustuvat ratkaisut. Yhtä tärkeää on jatkaa investointeja kestävään liikenteeseen, jotta työmatkaliikenteessä ei turvauduttaisi yhtä paljon henkilöautoihin. Hiilestä luopumista tukevien alueellisten oikeudenmukaista siirtymää koskevien suunnitelmien täytäntöönpano on edelleen keskeisessä asemassa. Julkisen ja yksityisen sektorin T&K-kumppanuudet työn tuottavuuden lisäämiseksi ovat edelleen olennaisia. Lisäksi on tärkeää edistää aikuiskoulutusta, mukaan lukien digitaaliseen ja vihreään osaamiseen tähtäävää koulutusta, sekä aktiivista työmarkkinapolitiikkaa ja samalla nykyaikaistaa ja digitalisoida sosiaali- ja työmarkkinapalveluja. Sosiaalisen osallisuuden tukemiseksi on ensisijaisen tärkeää nopeuttaa laitoshoidosta luopumista ja laadukkaiden, asianmukaisten ja kohtuuhintaisten yhteisöpohjaisten sosiaalipalvelujen, erityisesti pitkäaikaishoidon, kehittämistä. Slovenia voisi myös hyödyntää Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevaa aloitetta lisätäkseen investointeja puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden kehittämiseen ja valmistukseen, erityisesti uusiutuvan energian ja lämmityksen alalla.

(23) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Slovenialla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät maan julkisen talouden kestävyyteen, osaamisvajeeseen ja työvoimapulaan sekä niukkoihin pääomasijoituksiin ja tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin tehtäviin investointeihin.

(24) Kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA) vuoden 2022 tutkimuksessa havaittiin perustaitojen heikentyneen merkittävästi (erityisesti lukemisen ja matematiikan osalta). Heikosti suoriutuvien 15-vuotiaiden oppilaiden osuuden kasvu sekä matematiikan ja lukemisen huippuosaajien osuuden pieneneminen voivat vaikuttaa kielteisesti Slovenian osaamistarjontaan ja kilpailukykyyn tulevaisuudessa. Käynnissä olevaan koulujen opetussuunnitelmien uudistukseen voisi sisältyä myös toimenpiteitä, joilla tuetaan perustaitojen vahvistamista, vihreitä ja digitaalisia taitoja, kieltenoppimista sekä yrittäjyys- ja taloustaitojen kehittämistä. Lisäksi opettajan ammatista voitaisiin tehdä houkuttelevampi.

(25) Yritysten luottamusta mittaavan komission kyselytutkimuksen[22] perusteella yritysjohtajat Slovenian teollisuudessa ovat vuoden 2021 puolivälistä lähtien ilmoittaneet työvoimapulan yritysten toimintaa erittäin voimakkaasti rajoittavaksi tekijäksi. Myös avointen työpaikkojen määrä on huomattavasti korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin. Elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisista toimenpiteistä huolimatta ulkomaisten työntekijöiden hakemusten käsittely on kohtuuttoman monimutkaisten oikeudellisten vaatimusten johdosta edelleen ruuhkautunut. Työvoimapula ja osaamisvaje jarruttavat investointeja ja tuotantoa jo nyt erityisesti teollisuudessa. Ne haittaavat myös palvelujen sujuvaa tarjoamista muun muassa terveydenhuollossa ja pitkäaikaishoidossa. Kilpailukyvyn ja kasvun lisäämiseksi onkin keskeisen tärkeää lisätä työvoiman tarjontaa muun muassa edistämällä edelleen työmarkkinoille osallistumista, houkuttelemalla työntekijöitä EU:n ulkopuolisista

[22] Time series – Euroopan komissio (europa.eu)

maistaja vahvistamalla siirtotyöläisten integroitumista työmarkkinoille ja yhteiskuntaan.

(26) Julkiset tutkimusmenot, yritysten tutkimukseen liittymättömät innovaatiomenot ja työntekijäkohtaiset innovaatiomenot ovat Sloveniassa edelleen suhteellisen alhaiset. Myös pääomasijoittaminen on vähäistä suhteessa BKT:hen, erityisesti EU:n keskiarvoon verrattuna, mikä vaikuttaa haitallisesti liiketoiminnan dynaamisuuteen ja siten yritysten innovointi- ja kasvuvalmiuksiin. Tämä puolestaan haittaa Slovenian kilpailukykyä. Pääomasijoittamisen edellytysten parantaminen voisi houkutella maahan lisää ulkomaista pääomaa ja auttaa innovatiivisia startup-yrityksiä laajentamaan toimintaansa.

(27) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2024, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 1, 2 ja 3 auttavat Sloveniaa noudattamaan ensimmäistä, toista, kolmatta ja neljättä euroalueelle annettua suositusta.

SUOSITTAA, että Slovenia toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen[23] kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla julkinen velka saadaan uskottavasti lasku-uralle keskipitkällä aikavälillä ja jolla julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen pidetään perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon alla; varmistaa sosiaalisen suojelun taloudellisen kestävyyden ja painottaa verotuloissa enemmän kasvua edistäviä ja kestäviä lähteitä; parantaa julkisen varainkäytön tehokkuutta tekemällä menokartoituksia ja kehittämällä julkisten investointien hallinnointia;

2. vahvistaa hallinnollisia valmiuksia hallinnoida EU:n varoja, nopeuttaa investointeja ja jatkaa uudistusten ripeää toteuttamista; puuttuu ilmeneviin viivästyksiin, jotta se voi jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; väliarvioinnin yhteydessä keskittyy edelleen sovittuihin toimintalinjoihin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

[23] Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan ’nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

3. vahvistaa kilpailukykyä nostamalla edelleen osaamistasoa, varmistamalla, että meneillään oleva opetussuunnitelmien uudistus tukee myös perustaitojen vahvistamista, puuttumalla työvoimapulaan sekä edistämällä liiketoiminnan dynaamisuutta ja kasvuyritysten perustamista parantamalla pääomasijoittamisen ja yhteisösijoittajien edellytyksiä sekä investoimalla tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja